

Innspill til det globale flyktningeforumet

NOAS takker for anledning til å komme med innspill i forbindelse med Norges deltakelse i det globale flyktningeforumet i Genève 16.-18. desember 2019.

OPPSUMMERING

NOAS anbefaler den norske regjeringen å:

- Gjøre familiegjenforening for flyktninger billigere og enklere
  - *Unnta flyktninger fra gebyrkrav*
  - *Fjerne tidsfrister*
  - *Tillate flyktninger i Norge å søke på vegne av familiemedlemmer i hjemlandet*
- Sikre statsløses rettigheter
  - *Innføre definisjon av statsløshet i lovverket, en statsløshetsprosedyre og et eget oppholdsgrunnlag for statsløse*
- Relokalisere en gruppe sårbare asylsøkere fra Hellas til Norge
- Stoppe Dublin-returer til Hellas

Familiegjenforening for flyktninger bør gjøres billigere og enklere

Retten til familieliv er en menneskerettslig minimumsstandard, som Norge er forpliktet til å følge. FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) har uttalt¹ at det er «uoverstigelige hindringer og barrierer som en flyktning møter i en søknadsprosess om familiegjenforening i Norge».

UNHCR i Nord-Europa og NOAS lanserte nylig en rapport² som sammenligner norsk, svensk og dansk politikk og praksis for familiegjenforening for flyktninger. Norge har sammenlignet med Sverige og Danmark den dyreste og mest krevende prosessen for flyktninger som ønsker trygg gjenforening med sin familie her i landet.

Høyt søknadsgebyr:

I Sverige og Danmark gjøres unntak for flyktninger fra krav om søknadsgebyr ved familiegjenforening. I Norge er søknadsgebyret, også for flyktninger, 10.500 kr. Gebyret reduseres med 25 % i 2020, men vil allikevel være på nesten 8.000 kr. Det er ofte vanskelig – om ikke umulig – å innfri for flyktninger som nettopp har kommet til landet. Kun barn under 18 år unntas gebyret. Mange flyktninger må ty til svart arbeid eller svært dyre lån for å kunne betale gebyret. ***Norge bør gjøre som Sverige og Danmark, og unnta flyktninger fra gebyrkrav.***

¹ <https://www.vl.no/nyhet/feller-hard-dom-over-norge-1.26380>.

² NOAS, *Realizing Refugees' Right to Family Unity - The challenges to family reunification in Norway, Sweden and Denmark*, desember 2019 (tilgjengelig fra: https://www.noas.no/wp-content/uploads/2019/11/Realizing_Refugees_Right_to_Family_Unity.pdf).

Korte frister og farlige reiser:

For å unntas inntektskrav, krever Norge at søknad om familiegjening må registreres på nett innen seks måneder etter innvilget flyktningstatus. Familien i hjemlandet må innlevere nødvendig dokumentasjon på riktig utenriksstasjon/søknadssted innen ett år. I Sverige må det søkes innen tre måneder, men det er ingen fastsatt frist for innlevering av dokumenter. Danmark opererer ikke med tidsfrister. **Norge bør fjerne tidsfristene.**

Flyktninger i Danmark tillates i noen sammenhenger å søke gjening på vegne av familiemedlemmer, hvis familiemedlemmene befinner seg i et konfliktområde. **Flyktninger som har kommet til Norge burde tillates å kunne søke på vegne av familiemedlemmer i hjemlandet.** Det er spesielt viktig i tilfeller der familiemedlemmene utsettes for fare hvis de må reise til norsk utenriksstasjon/søknadssted for å innlevere dokumenter, eller der reisen gjør at barn skilles fra forelder.

Statsløses rettigheter

UNHCR utga i 2015 en rapport³ om situasjonen for statsløse i Norge. Rapporten konkluderer med at norsk lovgivning og praksis strider med FNs konvensjon om statsløses stilling av 1954, som Norge har sluttet seg til.

Rettighetene som medfølger de som anses statsløse etter konvensjonen skal i all hovedsak være de samme som gis flyktninger. Intensjonen til statsløshetskonvensjonen er å sikre grunnleggende rettigheter for de som er statsløse. Dette fremkommer i St.prp. nr. 75 (1956) om innhentelse av Stortingets samtykke til å ratifisere konvensjonen om statsløse stilling (s.4):

Konvensjonen gir således i store trekk statsløse personer de samme rettigheter og den samme beskyttelse som innrømmes flyktninger i henhold til konvensjonen av 1951 angående flyktingers stilling.

63 år etter innrømmes de statsløse ikke disse rettighetene som Stortinget enstemmig vedtok å gi dem.

Siden Norge verken har en definisjon av statsløse i lovverket, prosedyrer for å avgjøre hvem som skal ha status som statsløs i Norge eller en egen oppholdsstatus for statsløse, kan ikke statsløse få legalisert sin status i Norge – med mindre de får opphold etter søknad om asyl. Det er i strid med FN-konvensjonen om statsløses stilling. Konsekvensen er at statsløse i Norge er rettighetsløse og uten noen stat de kan returnere til.

Hovedanbefalingen i UNHCRs kartlegging av Norges etterlevelse av konvensjonen, var at norske myndigheter må ta inn en definisjon av statsløse i nasjonalt regelverk slik at de kan vurdere om en person er statsløs eller ikke. Manglende definisjon av statsløshet i norsk lov, medfører problemer knyttet til identifisering og beskyttelse av statsløse personer i Norge.

I 2018 anbefalte både FNs barnekomité og FNs menneskerettighetskomité Norge å ta inn en definisjon av statsløshet i norsk lov, og innføre en prosedyre for fastsettelse av statsløshet.⁴

³ UNHCR, *Mapping Statelessness in Norway*, oktober 2015 (tilgjengelig fra: <https://www.refworld.org/docid/5653140d4.html>).

⁴ <https://www.ohchr.org/EN/Countries/ENACARegion/Pages/NOIndex.aspx>.

I mai 2019 ble Norge eksaminert av FNs menneskerettighetsråd i den universelle periodiske gjennomgangen (UPR) om menneskerettighetsspørsmål og Norges etterlevelse av menneskerettslige forpliktelser. I likhet med FNs barnekomité og FNs menneskerettighetskomité, anbefalte FNs menneskerettighetsråd Norge å ta inn en definisjon av statsløse i norsk regelverk. Den 26. august 2019, etter Norges periodiske landhøring, forpliktet Norge seg til å vurdere å innta en definisjon om statsløshet i norsk lov.⁵ Så langt har ikke en definisjon blitt innført.

Norge bør innføre definisjon av statsløshet i lovverket, en statsløshetsprosedyre og et eget oppholdsgrunnlag for statsløse.

Relokalisere sårbare fra Hellas

På grunn av Europas stengte grenser, er antall asylsøkere som kommer til Norge rekordlavt. Det er derfor viktig at regjeringen vil opprettholde antallet kvoteflyktninger på 3.000, selv om vi skulle ønske det ble økt til 5.000 – som UNHCR har bedt om.

Regjeringen har gjentatte ganger tatt til orde for at flyktnings situasjonen krever internasjonale løsninger. NOAS etterlyser norske initiativ til løsning av i det minste akutte humanitære situasjoner i Europa, knyttet til ilandføring av båtflyktninger og relokalisering av særlig sårbare flyktninger. Regjeringen har vist manglende vilje til å bidra til slike fler nasjonale løsninger.

Barn og voksne på flukt går en ny vinter i møte i overfylte leirer i Hellas under uverdige og uholdbare forhold. ***Norge bør bidra til at noen av de mest sårbare blir reddet ut, for eksempel ved å relokalisere en gruppe enslige barn til Norge.*** Norge har kapasitet, og kommuner ønsker å ta imot flere flyktninger.

Stoppe Dublin-returer til Hellas

I en situasjon med økte asylankomster og sprengt kapasitet i Hellas, bør Norge unngå å belaste Hellas ytterligere. Dublin-returer til Hellas er i strid med europeisk ansvarsfordeling. I perioden januar 2018 og fram til utgangen av november 2019, har Norge sendt 799 Dublin-anmodninger til Hellas.⁶ Det er færre enn antallet asylsøkere Norge relokaliserte fra Hellas gjennom EUs relokaliseringsprogram i 2016/2017.⁷ Siden stans i Dublin-returer til Hellas ble opphevet i 2017, har allikevel kun fire personer blitt returnert til Hellas i henhold til Dublin-forordningen.⁸ Det fremstår derfor også som ressursløsning å fortsette med anmodninger til Hellas i nåværende situasjon. ***Norge bør stoppe Dublin-returer til Hellas.***

Kontakt i NOAS: Mona Reigstad Dabour, politisk seniorrådgiver: mrd@noas.org / 480 22 166

NOAS, 13.12.2019

⁵ https://www.regjeringen.no/globalassets/departementene/ud/vedlegg/mr/190826_norges_tillegg_upr.pdf.

⁶ <https://www.udi.no/statistikk-og-analyse/statistikk/?year=0&filter=40>.

⁷ <https://www.udi.no/statistikk-og-analyse/statistikk/relokalisering-av-asylsokere-etter-antall-tilbud-om-plass-asylsoknader-etter-maned-og-relokaliseringsland/>.

⁸ E-post fra Politiets utlendingsenhet 25.11.19.